

Коваль О.Й.,
студентка групи С-ЮЗ-617 (цпс)
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Саксонов В.Б.,
канд. юрид. наук, доцент
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРІОРИТЕТНІ ЗМІНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ДЕПОЗИТАРНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Згідно з визначенням, закріпленим у Законі України «Про депозитарну систему України», депозитарна діяльність – це діяльність професійних учасників депозитарної системи України та Національного банку України щодо надання послуг із зберігання та обліку цінних паперів, обліку і обслуговування набуття, припинення та переходу прав на цінні папери і прав за цінними паперами та обмежень прав на цінні папери на рахунках у цінних паперах депозитарних установ, емітентів, депозитаріїв-кореспондентів, осіб, які проводять клірингову діяльність, Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках (далі – Розрахунковий центр), депонентів, а також надання інших послуг, які відповідно до цього Закону мають право надавати професійні учасники депозитарної системи України [1].

На поточний момент депозитарну діяльність в Україні здійснюють понад 200 депозитарних установ. У своїй діяльності ці установи повинні дотримуватися вимог чинного законодавства про депозитарну систему і законодавства у сфері фінансового моніторингу та забезпечення захисту прав інвесторів на ринку цінних паперів.

Для виконання функцій щодо депозитарного обліку цінних паперів, обслуговування обігу цінних паперів та корпоративних операцій емітента на рахунках у цінних паперах Центральний депозитарій і депозитарні установи здійснюють адміністративні, облікові та інформаційні операції [2].

У ст. 6 Закону України «Про депозитарну систему України» передбачено, що депозитарна установа зобов'язана не пізніше робочого дня, наступного за днем прийняття від депонента розпорядження та інших документів, у випадках, установлених законодавством, повідомити про прийняття розпорядження до виконання або надати вмотивовану відповідь про відмову у прийнятті. У разі прийняття розпорядження до виконання депозитарна установа зобов'язана внести зміни до системи депозитарного обліку відповідно до ви-

мог розпорядження [1].

Особливості проходження кореспонденції у депозитарних установах, зокрема тих, які є банками або поєднують декілька видів професійної діяльності на ринку цінних паперів, передбачають багаторівневий бізнес-процес прийняття та обробки кореспонденції. Тож до відповідного підрозділу та безпосереднього виконавця розпорядження пакет документів надходить не відразу після отримання їх юридичною особою, а через деякий час, у зв'язку з об'єктивними можливостями установи та дотриманням нею внутрішніх норм і правил діловодства та документообігу. У зв'язку із цим, на практиці, для виконання наведеної вище норми закону, депозитарна установа вимушена приймати рішення щодо отриманого розпорядження та документів протягом декількох годин.

При цьому, окрім здійснення формальних дій щодо прийняття та реєстрації отриманого пакета документів, депозитарна установа повинна проаналізувати отриманий пакет щодо достатності підстав для внесення змін до системи депозитарного обліку. Крім оцінки юридичних аспектів правомірності операції по переходу прав власності, депозитарна установа, як суб'єкт первинного фінансового моніторингу, повинна здійснити щодо отриманого пакета та особи клієнта заходи, передбачені законодавством про протидію легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, які передбачають глибокий та детальний аналіз не тільки отриманих документів, а і в цілому справи депонента.

Вбачається, що час, наданий законодавством, є недостатнім для прийняття обґрунтованого рішення щодо можливості проведення операції/надання відмови, та не лише ускладнює здійснення професійної діяльності депозитарними установами, а й може спонукати до помилкових дій щодо власності, допущених із причини об'єктивної неможливості здійснення детального аналізу документів у такий стислий час.

Із метою створення сприятливих умов для здійснення депозитарної діяльності, надання депозитарним установам можливості щодо виконання вимог законодавства про депозитарну систему та законодавства у сфері фінансового моніторингу й захисту прав інвесторів на ринку цінних паперів, було б доцільним подовження законодавчо встановленого терміну щодо прийняття рішення стосовно отриманих розпоряджень депонентів до 3-х робочих днів із дати прийняття розпорядження.

Окрім ст. 6 Закону України «Про депозитарну систему України», відповідних змін потребує також Положення про провадження депозитарної діяльності, яким встановлено норми та правила обліку прав на цінні папери.

Аналогічна проблема стосується і термінів встановлення обмежень у системі депозитарного обліку, передбачених ст. 7 Закону України «Про депозитарну систему України»: «Депозитарна установа вносить зміни до системи депозитарного обліку щодо встановлення обмеження стосовно цінних паперів конкретного власника до завершення робочого дня, коли отримано відпо-

відне рішення, крім випадку, встановленого частиною третьою цієї статті».

Із зазначених вище причин вбачається доцільним подовжити термін внесення змін до системи депозитарного обліку щодо встановлення обмежень на ЦП до трьох робочих днів із дня отримання депозитарною установою відповідних документів.

Бібліографічні посилання

1. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 № 5178-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>.

2. Про затвердження Положення про провадження депозитарної діяльності НКЦПФР : рішення від 23.04.2013 № 735 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1084-13>.

Сукаркаєва Д.Р.,

студентка групи С-ЮД-616 (цпс)
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Саксонов В.Б.,

канд. юрид. наук, доцент
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ СУПЕРФІЦІЮ В УКРАЇНІ

В умовах, коли процес отримання земельної ділянки в оренду із земель державної та комунальної власності певною мірою ускладнений через вади законодавчої бази в Україні, зростає зацікавленість у правових інститутах, що дозволяють забезпечити інтереси суб'єктів господарювання в доступі до земельних ділянок, зокрема, в отриманні права їх забудови.

Правове регулювання земельних відносин в Україні здійснюється Конституцією та Земельним кодексом нашої держави, а також прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами (ст. 3 Земельного кодексу України). Але в Земельному кодексі норми, що регулюють правовий інститут суперфіцію, безпосередньо представлені фактично лише у ст. 102-1 [1]. Чого не можна сказати про норми ЦК України, в якому є окрема глава 34 – «Право користування чужою земельною ділянкою для забудови» (статті 413–417) [2].

Як встановлено частиною першою ст. 413 ЦК України, власник земельної ділянки має право надати її в користування іншій особі для будівництва